

Handreiking Wet medezeggenschap cliënten in zorginstellingen 2018 in de ambulancezorg

10 februari 2021

AMBULANCEZORG
NEDERLAND

TLP:WHITE

Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 in de ambulancezorg

Naar aanleiding van de wetswijziging Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (WMCZ) heeft AZN een juridische notitie laten opstellen om de consequenties voor de ambulancezorg in beeld te brengen. Uit de notitie kan geconcludeerd worden dat de belangrijkste consequentie is: het instellen van een cliëntenraad conform de WMCZ 2018 is ook voor de RAV's wettelijk verplicht vanaf 1 juli 2020.

De Handreiking Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 in de ambulancezorg behandelt verschillende onderwerpen.

pagina 3: AZN visie op cliëntenraden

De ambulancesector is een bijzondere sector, zeker in het licht van de Wmcz. RAV's zijn geen intramurale instellingen, zoals een groot deel van de zorginstellingen. Patiënten verblijven derhalve niet bij de RAV. Dit maakt dat verschillende artikelen niet van toepassing kunnen zijn op de ambulancesector. De contacten van de RAV met patiënten zijn kort. Dit heeft vooral te maken met het feit dat de ambulancezorg een schakel is in de keten van acute zorg en met het oog op de gezondheidswinst voor de patiënt, de patiënt zo snel mogelijk overdraagt aan de volgende zorgaanbieder in de keten.

RAV's moeten en willen voldoen aan de Wmcz. RAV's willen daarbij zoveel mogelijk handelen in de geest van hoe de wet bedoeld is en gebruiken daarbij de Handreiking Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 in de ambulancezorg als handreiking.

De patiënt en de zorg aan de patiënt zijn het uitgangspunt van de ambulancesector. De cliëntenraad is voor de RAV's een belangrijke gesprekspartner als het gaat om patiënten- en zorggerelateerde thema's.

pagina 3: Wmcz 2018 en de ambulancezorg

Dit hoofdstuk bevat een korte toelichting op de Wmcz 2018 en de algemene eisen in de Wmcz waaraan alle zorginstellingen, inclusief de RAV's, moeten voldoen.

pagina 5: Uitwerking Wmcz

Dit hoofdstuk gaat in op de uitwerking van de eisen in de Wmcz en de wijze waarop de RAV hier invulling aan kan geven. Op pagina 7 *Adviesrecht* (artikel 7) en pagina 8 *Instemmingsrecht* (artikel 8) is puntsgewijs beschreven of een en ander al dan niet van toepassing is op de ambulancezorg en geeft zoveel mogelijk concrete voorbeelden. Lang niet alle thema's zullen zich in de praktijk (frequent) voordoen.

pagina 9: Aandachtspunten en tips

Dit hoofdstuk bevat, naast een paar belangrijke aandachtspunten, handreikingen voor RAV's bij het inrichten van een cliëntenraad. Op de pagina's 10, *Nadere toelichting: coöperatieve vereniging* en 11 *Nadere toelichting: gemeenschappelijke regeling* is een paar onderwerpen verder uitgewerkt.

pagina 12: Leidraad vergoedingen

Pagina 12 biedt een handreiking voor kostenvergoedingen aan leden (vrijwilligers) van de cliëntenraad.

pagina 13: Landelijke formats en bronvermelding

In de bijlage zijn enkele landelijke formats opgenomen, die RAV's kunnen gebruiken.

Visie AZN op cliëntenraden

uitgangspunt: Wmcz

De Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz) regelt onder andere de medezeggenschap van cliënten in de zorg via cliëntenraden. De cliëntenraad behartigt de belangen van de cliënten.

RAV's moeten voldoen aan de Wmcz. Aangezien de RAV geen intramurale zorg biedt, zijn niet alle artikelen van de Wmcz van toepassing op de RAV.

Iedere RAV moet een cliëntenraad inrichten: artikel 3 lid 1 van de Wmcz verplicht instellingen, zoals omschreven in artikel 1 van de Wkkgz (Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg), een cliëntenraad in te richten. RAV's zijn rechtspersonen die bedrijfsmatig ambulancezorg verlenen en zijn daarmee een zorginstelling conform de Wkkgz. Hierop zijn geen uitzonderingen.

Voor de RAV staan de patiënt en de zorg aan de patiënt centraal.

de cliënten- raad van de RAV

- behandelt onderwerpen vanuit het patiëntenperspectief van de ambulancezorg
- richt zich op zorginhoudelijke onderwerpen
- is een sparringspartner voor de RAV

de RAV

- neemt de cliëntenraad mee in thema's die direct verband houden met de zorg aan patiënten
- informeert de cliëntenraad over belangrijke en relevante ontwikkelingen
- informeert de over de beleidsmatige stand van zaken binnen de RAV

de cliënten- raad en de RAV

- bepalen gezamenlijk welke onderwerpen de RAV met de cliëntenraad bespreekt
- overleggen gezamenlijk van welke rechten de cliëntenraad gebruik kan en wil maken, toegespitst op de ambulancezorg

relevante gespreks- onderwerpen

- algemeen/strategisch beleid van de RAV
- kwaliteitsbeleid : kwaliteitskader, certificering, hygiëne
- veiligheidsbeleid
- informatiebeveiliging
- zorgcoördinatie
- regionale Spreiding & Beschikbaarheid
- prestaties RAV
- cliënttevredenheid

Wmcz 2018 en de ambulancezorg

RAV's zijn instelling en moeten daarom voldoen aan de eisen die de Wmcz stelt.

Waaruit blijkt dat en wat zijn de belangrijkste eisen uit de Wmcz waar de RAV aan moet voldoen?

Wmcz 2018

De Wmcz 2018 is van toepassing op instellingen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen in de zorg (Wkkgz), die zorg als bedoeld bij of krachtens de Wkkgz verlenen. Hieronder vallen ook de RAV's.

In art. 1 lid 1 Wmcz zijn de uitzonderingen geregeld: *'Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald op welke vormen van zorg of categorieën van instellingen, gezien de wijze waarop de zorg wordt verleend, het doel van de zorg of de relatie tussen de cliënt en de instelling, deze wet niet van toepassing is.'* Deze algemene maatregel van bestuur is het Besluit Wmcz 2018. In dit besluit staan de instellingen en de zorg genoemd waarop de Wmcz niet van toepassing is.

De ambulancezorg of instellingen die ambulancezorg verlenen, behoren niet tot de uitzonderingen (zie art. 2 lid e sub 9 Besluit Wmcz). Dit houdt in dat de Wmcz 2018 van toepassing is op de RAV's en de RAV aan de eisen uit de wet dient te voldoen.

Belangrijkste eisen Wmcz 2018

De belangrijkste eisen die de Wmcz stelt zijn:

- A. Instellen van een cliëntenraad, die binnen het kader van de doelstellingen van de instelling in het bijzonder de gemeenschappelijke belangen van de betrokken cliënten behartigt.
- B. Vaststellen van een medezeggenschapsregeling ex art. 3 lid 2 WMCZ. Hierin moeten de in de wet voorgeschreven zaken worden geregeld. Dit moet na overleg met een representatief te achten delegatie van cliënten of hun vertegenwoordigers dan wel met een representatief te achten organisatie van cliënten.
- C. De cliëntenraad heeft:
  - recht van advies over onderwerpen genoemd in art. 7;
  - recht van instemming over onderwerpen genoemd in art. 8.

Wmcz 2018 en de ambulancezorg – nadere uitwerking

Wat betekenen de eisen van de Wmcz 2018 voor de RAV en hoe kan de RAV hier invulling aan geven?

Vormgeving cliëntenraad

Conform de Wmcz dient de RAV zelf een cliëntenraad in te richten. De cliëntenraad is samengesteld uit bijvoorbeeld (potentiële) cliënten en naasten. De RAV kan de cliëntenraad laten ondersteunen door een regionale patiëntenorganisatie zoals Zorgbelang (zie ook pagina 9).

Medezeggenschapsregeling

De RAV stelt een medezeggenschapsregeling op en legt deze ter goedkeuring voor aan de ‘nieuwe’ cliëntenraad. Deze medezeggenschapsregeling beschrijft de invulling en uitvoering van verplichtingen en verantwoordelijkheden met betrekking tot de medezeggenschap van cliënten, zoals vastgelegd in de WMCZ 2018.

- In *Landelijke formats* is een landelijk format opgenomen, dat AZN heeft ontwikkeld in afstemming met een landelijke cliënten(raad)vertegenwoordiging.

Huishoudelijk reglement

De cliëntenraad beschikt over een eigen huishoudelijk reglement waarin de cliëntenraad haar interne zaken vastlegt, hierbij kunt u denken aan: aantal vergaderingen per jaar, werkwijze, benoeming nieuwe leden etc.

- In *Landelijke formats* is een landelijk format voor de ambulancezorg opgenomen.

Bekostiging en facilitering cliëntenraad: artikel 6

Cliëntenraden moeten zich onafhankelijk van het bestuur kunnen opstellen. Een belangrijke voorwaarde voor het goed functioneren van cliëntenraden is de beschikbaarheid van redelijkerwijs voldoende faciliteiten en voldoende middelen. Waaronder scholing, onafhankelijke ondersteuning en het voorleggen van een geschil of een verzoek aan een commissie van vertrouwenslieden ten laste komen van de instelling.

Advies- en instemmingsrecht: artikel 7 en 8

De Wmcz 2018 kent advies- en instemmingsrecht. Respectievelijk artikel 7 en 8 Wmcz 2018 benoemen de onderwerpen waarop advies- en instemmingsrecht van toepassing is. Sommige onderwerpen genoemd in de artikelen zijn uitgesloten voor de RAV omdat deze van toepassing zijn op intramurale instellingen.

- Op de factsheets *Adviesrecht* en *Instemmingsrecht* is weergegeven welke artikelen wel/niet van toepassing zijn voor ambulancezorg.

Schriftelijke communicatie

Bij de agendering van documenten voor de cliëntenraad is het van belang te zorgen dat de wet van het begin strikt gehanteerd wordt. Het is hierbij noodzakelijk helder te communiceren wat van de cliëntenraad wordt verwacht. Vanzelfsprekend mag een RAV bovenop de wettelijke kaders van artikel 7 en 8 informatie verstrekken of raad vragen aan de cliëntenraad.

De RAV benoemt in de communicatie met de cliëntenraad op welke rol een beroep wordt gedaan:

- artikel 7 (bv: “op grond van artikel 7 lid 1 sub e vragen wij advies m.b.t. ...”)
- artikel 8 (zie artikel 7)
- participatie/meedenken

Het is aan te raden advies- en instemmingsaanvragen schriftelijk aan te vragen op eenzelfde wijze als bij een OR gebruikelijk kan zijn.

Wmcz 2018 en de ambulancezorg – nadere uitwerking

Wat betekenen de eisen van de Wmcz 2018 voor de RAV en hoe kan de RAV hier invulling aan geven?

Commissie van Vertrouwenslieden (CvV) en toezicht: artikel 14

De Wmcz 2018 eist in artikel 14 dat er een Commissie van vertrouwenslieden (CvV) wordt ingesteld.

Taken Commissie van Vertrouwenslieden

De CvV heeft in algemene zin tot taak te bemiddelen tussen de instelling en de cliëntenraad en zo nodig een uitspraak te doen.

Een **instelling of een cliëntenraad** kan een geschil aan de CvV voorleggen over de uitvoering van een aantal met name in art. 14 lid 3 sub a genoemde onderwerpen, waaronder de uitvoering van de medezeggenschapsregeling.

Een **instelling** kan aan de CvV verzoeken om een beslissing te nemen als bedoeld in artikel 8, zesde lid, 9, vierde lid, of 13, vijfde lid. Dit betreft:

- een beslissing over een voorgenomen besluit dat instemmingsplichtig is en waarvoor de cliëntenraad instemming heeft geweigerd;
- een beslissing van de instelling te bevestigen (die afwijkt van een advies van de cliëntenraad);
- het verlenen van toestemming aan de instelling om de cliëntenraad te ontbinden.

Een **cliëntenraad** kan aan de CvV verzoeken om een beslissing te nemen als bedoeld in artikel 9, vierde lid. Dit betreft een uitspraak om de instelling te verplichten om uitvoering te geven aan een advies van de cliëntenraad.

Een representatief te achten **delegatie van cliënten** kan aan de CvV verzoeken een beslissing te nemen als bedoeld in artikel 13, zesde lid (ontbinding cliëntenraad) of een geschil voorleggen over de uitvoering van artikel 3, vierde lid.(wel/niet cliëntenraad per locatie).

Instellen/aanwijzen van de Commissie van Vertrouwenslieden

De instelling (in casu een RAV) heeft de keuze tussen:

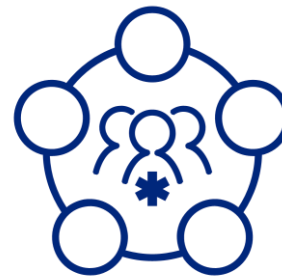
- a. aanwijzen van een LCvV, die door een of meer cliëntenorganisaties en een of meer organisaties van instellingen is ingesteld;
- b. zelf instellen van een CvV, in overeenstemming met de cliëntenraad.

Voor de acceptatiegraad van uitspraken van de CvV is het van belang dat de CvV deskundig en ervaren is. Van een uitspraak of een beslissing van de CvV kan in beroep worden gekomen bij de Ondernemingskamer van het gerechtshof Amsterdam. Een dergelijke procedure brengt hoge kosten met zich mee en kost tijd en negatieve energie. Het heeft daarom de voorkeur om een CvV aan te wijzen(optie a).

Het voorstel van AZN is een Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden(LCvV) aan te wijzen. Binnen de zorg is al een LCvV. Deze wordt momenteel in stand gehouden door o.a. ActiZ, GGZ, VGN, NVZ en LSR.

<https://www.vertrouwenslieden.nl/homepage>

Mogelijkheden en voorwaarden voor aansluiting door de ambulancezorg worden onderzocht.

Adviesrecht cliëntenraad (artikel 7 Wmcz)

artikel	van toepassing op ambulancezorg?	toelichting	voorbeeld	
1a	Wijziging doelstelling of grondslag van de instelling	wel van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> • betrefft om de statutaire doelstelling van de RAV die de zorgverlening raakt <i>komt naar verwachting niet vaak voor</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • stoppen met uitvoeren niet spoedeisende ambulancezorg • opleidingen aanbieden aan andere organisaties • evenementenzorg aanbieden
1b	Fusie of duurzame samenwerking waarbij de instelling is betrokken	wel van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> • duurzame samenwerking met een andere RAV (bijvoorbeeld in het kader van burenhulp) of partners in de keten van acute zorg • samenwerking ten behoeve van zorgcoördinatie 	
1c	(Gedeeltelijke) overdracht zeggenschap over de zorg	wel van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> • kan zich voordoen bij onderaanneming <i>komt naar verwachting niet vaak voor</i> 	
1d	(Gedeeltelijke) beëindiging of belangrijke uitbreiding zorgverlening	wel van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> • er is sprake van 'belangrijk' als een groot deel van de patiënten met de beëindiging of uitbreiding te maken krijgt 	<ul style="list-style-type: none"> • inzet zorgmaster (VSA/PAA) binnen de • zorgdifferentiatie (midden- en laagcomplexe ambulancezorg) • de RAV gaat thuiszorg aanbieden • de RAV voert coronatests uit • de RAV gaat huisartsenzorg leveren
1e	Belangrijke wijziging in de organisatie van zorgverlening	wel van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> • er is sprake van 'belangrijk' als een groot deel van de patiënten met de wijziging te maken krijgt 	<ul style="list-style-type: none"> • invoering één telefoonnummer voor niet spoedeisende zorg / zorgcoördinatie • het patiëntenportaal
1f	Profielschets voor de benoeming van de leden van het toezicht houdend orgaan en de leden van het bestuur van de instelling	wel van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> • betreft de profielschets, niet de benoeming zelf <i>voor onder andere gemeenschappelijke regelingen lastig uitvoerbaar</i> 	
1g	Vaststelling begroting en jaarrekening van de instelling	wel van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> • relevant zijn grote investeringen gerelateerd zijn aan de patiëntenzorg: • nieuwe brancards • inrichting nieuwe (zorg-) ambulance 	
1h	<i>Algemene huisvestingsbeleid die erop is ingericht cliënten langdurig te laten verblijven, ingrijpende verbouwing en verhuizing</i>	<i>niet van toepassing</i>	<i>bij ambulancezorg is geen sprake van langdurig verblijf</i>	<i>nvt</i>
1i	<i>Selectie en benoeming leidinggevenden en zorgverleners, indien het een instelling betreft die cliënten langdurig te laten verblijven</i>	<i>niet van toepassing</i>	<i>bij ambulancezorg is geen sprake van langdurig verblijf</i>	<i>nvt</i>

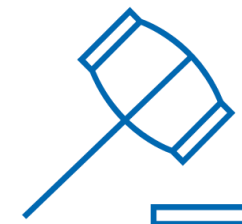
NB: de artikelen in de grijze vlakken zijn niet van toepassing voor de ambulancesector.

Instemmingsrecht cliëntenraad (artikel 8 Wmcz)

artikel	van toepassing op ambulancezorg?	toelichting	voorbeeld
1a	Medezeggenschapsregeling, de regeling, bedoeld in artikel 13, eerste lid, van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg, alsmede andere voor cliënten geldende regelingen	wel van toepassing	betreft de klachtenregeling, deze voorleggen als RAV iets in de regeling wijzigt de klachtenregeling voorleggen bij wijzigingen
1b	Profielchets voor het benoemen van personen als bedoeld in artikel 15 van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg	wel van toepassing	betreft de klachtenfunctionaris het is van belang dat de klachtenfunctionaris onafhankelijk is
1c	<i>Procedure zorgplannen opstellen en bespreken</i>	<i>niet van toepassing</i>	<i>de ambulancezorg werkt niet met zorgplannen voor individuele patiënten</i>
1d	Algemeen beleid: Kwaliteit Veiligheid Hygiëne	wel van toepassing	diverse relevante thema's, zoals het algemene kwaliteitsbeleid, het algemene veiligheidsbeleid en het algemene hygiënebeleid van de RAV
1e	<i>Toelatings- en ontslagbeleid cliënten</i>	<i>niet van toepassing</i>	<i>ambulancezorg neemt geen patiënten op</i>
1f	<i>Algemeen beleid: Voeding; Geestelijke verzorging; Recreatie en ontspanning; Maatschappelijke bijstand. Indien het een instelling betreft waarin cliënten gedurende een etmaal kunnen verblijven</i>	<i>niet van toepassing</i>	<i>bij ambulancezorg is geen sprake van verblijf van een etmaal</i>
1g	<i>Sociaal plan bij verbouwing, nieuwbouw of verhuizing van een instelling die erop is ingericht cliënten langdurig te laten verblijven.</i>	<i>niet van toepassing</i>	<i>bij ambulancezorg is geen sprake van langdurig verblijf</i>
1h	<i>Inrichting ruimtes zorgverlening bij: Verbouwing; Nieuwbouw; Verhuizing bij een instelling die erop is ingericht cliënten langdurig te laten verblijven</i>	<i>niet van toepassing</i>	<i>bij ambulancezorg is geen sprake van langdurig verblijf</i>
1i	Selectie en benoeming onafhankelijke ondersteuning cliëntenraad, bedoeld als in artikel 6 derde lid	wel van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> • onafhankelijk voorzitter • inhuur deskundigen ten behoeve van advisering

NB: de artikelen in de grijze vlakken zijn niet van toepassing voor de ambulancesector.

Inrichten cliëntenraad RAV: aandachtspunten en tips

Werk vanuit de geest van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen en vul medezeggenschap van cliënten in op een manier die passend is binnen de ambulancezorg.

Bindende voordracht lid raad van toezicht !!

De wet verplicht zorginstellingen statutair vast te leggen dat de cliëntenraad in de gelegenheid wordt gesteld om een bindende voordracht te doen voor de benoeming van ten minste één lid van het toezichthoudende orgaan van de instelling.

Als dit nog niet in de statuten staat, moet een statutenwijziging plaatsvinden. Ook moet de cliëntenraad in de gelegenheid gesteld worden de bindende voordracht te doen. (zie ook pagina 11 'Nadere toelichting: gemeenschappelijke regeling')

Voor gemeenschappelijke regelingen is niet mogelijk het adviesrecht van de cliëntenraad op de profielschets van de Raad van Toezicht in te vullen. *Het is mogelijk in het medezeggenschapsreglement hier een voetnoot over op te nemen, waaruit blijkt dat het dagelijks en algemeen bestuur worden benoemd in de gemeenten die onderdeel uitmaken van de Gemeenschappelijke Regeling en dat daarmee de onafhankelijkheid van bestuur en toezichthoudend orgaan voldoende geborgd zijn.*

De cliëntenraad stelt het huishoudelijk reglement vast.

De RAV kan de cliëntenraad een format aanbieden en daarin aandacht vragen voor de rechten waar de cliëntenraad gebruik van wil maken.

Maak gebruik van professionele ondersteuning,

bijvoorbeeld via Zorgbelang.

Voor:

- onafhankelijk voorzitter
- ondersteuning leden cliëntenraad
- werving leden cliëntenraad
- opstarten van de cliëntenraad

Coöperatie en cliëntenraad !!

Voor coöperaties geldt dat zowel de coöperatie als de leden instelling zijn in de zin van de Wmcz. Zowel de coöperatie als de leden moeten een cliëntenraad instellen en ook voor het overige aan de vereisten van de Wmcz voldoen. Voor onderaannemers geldt hetzelfde, mits zij een instelling zijn in de zin van de Wmcz. (zie ook: pagina 10 'Nadere toelichting: coöperatieve vereniging')

Sluit via de landelijke route via AZN aan bij de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (in het voorjaar van 2021 zal hier meer over bekend zijn).

Zorg voor een goede basis en een zorgvuldige samenstelling van de cliëntenraad.

Online zijn profielschetsen beschikbaar bij bijvoorbeeld het Landelijk Steunpunt (mede)zeggenschap (LSR).

Geef de cliëntenraad vorm conform de uitgangspunten die zijn geschetst in de visie van AZN op cliëntenraden, zorg vervolgens voor een lokale inkleuring die past bij de RAV en de cliëntenraad. Maak hierbij voor de formele documenten gebruik van de AZN-handreiking d.d. juni 2020.

Stel samen met de cliëntenraad een jaarplan, c.q. werkplan op, waarin is vastgelegd welke thema's relevant zijn voor de cliëntenraad van de RAV.

Tapster.nl is mogelijk een interessant platform om inspraak van cliënten te organiseren.

Nadere toelichting: coöperatieve vereniging

Een aantal juridische kwesties met betrekking tot de cliëntenraad vraagt om een nadere juridische toelichting. Onderstaand volgt een toelichting op de cliëntenraad bij coöperatieve verenigingen.

Iedere instelling is verplicht een cliëntenraad in te stellen

Op grond van art. 3 lid 1 Wmcz 2018 is iedere instelling (in de zin van de Wmcz) verplicht om een cliëntenraad in te stellen.

Zowel de coöperatie, als de leden, als de onderaannemers moeten een cliëntenraad instellen als zij een instelling zijn in de zin van de Wmcz.

Wat is een instelling?

Artikel 1 lid 1 sub c Wmcz 2018 geeft de definitie van 'instelling':
instelling: een instelling als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Wkkgz.

Artikel 1 van de Wkkgz definieert een instelling als:

1. een rechtspersoon die bedrijfsmatig zorg verleent,
2. een organisatorisch verband van natuurlijke personen die bedrijfsmatig zorg verlenen of doen verlenen, alsmede
3. een natuurlijke persoon die bedrijfsmatig zorg doet verlenen.

Een RAV is een rechtspersoon die bedrijfsmatig (ambulance)zorg verleent.

Dit betekent in de praktijk

• voor de coöperatie:

Als in een regio een coöperatieve vereniging de aanwijzing van de minister heeft gekregen, dan is de coöperatie de instelling in de zin van de WMCZ .

De coöperatieve vereniging moet dan een cliëntenraad instellen en ook voor het overige aan de vereisten van de Wmcz 2018 voldoen.

• voor de leden van de coöperatieve vereniging

Iedere instelling (die aan de definitie voldoet) moet beschikken over een eigen cliëntenraad die redelijkerwijze representatief kan worden geacht voor de cliënten van de instelling.

De coöperatieve vereniging bestaat uit leden rechtspersonen. Als de coöperatieve vereniging door haar leden de ambulancezorg doen verlenen (dat is het geval), dan zijn deze leden zelf ook "instellingen" in de zin van de Wmcz2018.

De leden van de coöperatieve vereniging dienen dan zelf ook aan de wettelijke verplichtingen te voldoen.

Dus ook de leden van de coöperatieve vereniging moeten een cliëntenraad instellen en ook voor het overige aan de vereisten van de Wmcz 2018 voldoen.

• voor onderaannemers van de RAV geldt:

Als een onderaannemer valt onder de definitie van instelling, dan dient ook de onderaannemer een cliëntenraad in te stellen en ook voor het overige aan de vereisten van de Wmcz 2018 te voldoen.

Nadere toelichting: gemeenschappelijke regeling

Een aantal juridische kwesties met betrekking tot de cliëntenraad vraagt om een nadere toelichting.

Onderstaand volgt een toelichting op de bindende voordracht van de cliëntenraad voor het toezichthoudende orgaan, in het bijzonder bij de gemeenschappelijke regeling.

De bindende voordracht van de cliëntenraad bij een gemeenschappelijke regeling

Op grond van art. 10 Wmcz dient een instelling in haar statuten of, indien zij geen rechtspersoon is, anderszins schriftelijk vast te leggen dat de cliëntenraad in de gelegenheid wordt gesteld om een bindende voordracht te doen voor de benoeming van ten minste één lid van het toezichthoudende orgaan van de instelling.

Dit is een wettelijke verplichting waar iedere zorginstelling aan moet voldoen. Indien dit niet is opgenomen in de statuten, dan dient er een statutenwijziging plaats te vinden.

Verder dient de cliëntenraad uiteraard ook in de gelegenheid wordt gesteld om de bindende voordracht te doen.

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling en de leden voor dit algemeen bestuur worden voorgedragen door de collega's van B&W.

Het algemeen bestuur is echter geen toezichthoudend orgaan. Dit houdt in dat art. 10 Wmcz niet van toepassing is op het bestuur van de gemeenschappelijke regeling.

Leidraad vergoedingen voor leden cliëntenraad

Onderstaand volgt een handreiking met betrekking tot vergoedingen aan leden van de cliëntenraad.

Handreiking vergoeding leden cliëntenraad

Of een RAV de kosten van de leden van de cliëntenraad vergoedt en op welke manier is aan de RAV.

Onderstaand volgt een aantal handreikingen om tot een vergoedingsregeling wil komen:

- uitgangspunt:
  - een (vacatie-)vergoeding voor vrijwilligers die de belastingwetgeving toestaat (in 2021 maximaal €5 per uur > maximaal €180 per maand > maximaal €1.800 per jaar)
  - die in verhouding staat tot eventuele andere vergoedingen voor vrijwilligers die actief zijn binnen de RAV
- scholingskosten, facilitaire kosten, reiskosten, et cetera van leden van de cliëntenraad zijn voor rekening van de RAV
- de RAV neemt de kosten van ambtelijk secretariële ondersteuning van cliëntenraad, de administratiekosten en de vergaderkosten voor eigen rekening
- leg afspraken met betrekking tot vergoedingen en tegemoetkomingen in de kosten vast in een faciliteitenregeling

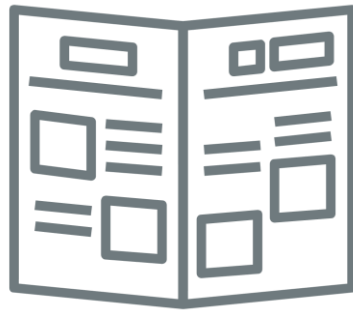

Landelijke formats en bronvermelding

Landelijke formats

In de basis is de Wmcz verplicht voor iedere RAV afzonderlijk. Wel kan de RAV voor de invulling van de eisen vanuit de Wmcz gebruik maken van enkele landelijke formats. De volgende formats zijn ontwikkeld:

- Model medezeggenschapsregeling (zie concept bijlage 1)
- Model huishoudelijk reglement (zie concept bijlage 2)

Bronvermelding

- Wettekst Wmcz. (2019). Opgehaald van <https://ncz.nl/wp-content/uploads/2019/07/Wettekst-Wmcz2018.pdf>
- Wmcz memorie van toelichting. (2018). Opgehaald van <https://ncz.nl/wp-content/uploads/2018/02/Wmcz-2018.-Memorie-van-toelichting-duidelijke-leesbaarheid.pdf>

Totstandkoming *Handreiking*

Op basis van de juridische notitie zijn vanuit de RAV's veel vragen gesteld over de invulling van eisen die in de WMCZ 2018 zijn opgenomen. Na een inventarisatie van de vragen zijn deze in een werksessie besproken. Dit was de basis voor de eerste versie van de handreiking in het voorjaar van 2020. Deze is tot stand gekomen de medewerking van de jurist AZN en RAV-functionarissen, te weten kwaliteits- en juridische medewerkers.

Na de zomer van 2020 is het proces voortgezet met een nieuwe werkgroep, geadviseerd door de jurist van AZN. Dit heeft geleid tot deze nieuwe versie van de *Handreiking Wmcz 2018 in de ambulancezorg*.

Bijlage Model medezeggenschapsregeling

Medezeggenschapsregeling Cliëntenraad

Deze medezeggenschapsregeling is van toepassing op de volgende instelling [**instelling**] en [**cliëntenraad of cliëntenraden**].

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze medezeggenschapsregeling Cliëntenraad RAV wordt verstaan onder de volgende begrippen:

a. Instelling

De Regionale Ambulancevoorziening (RAV) xxx zijnde de instelling die zorg verleent aan cliënten en daartoe bevoegd is.

b. Bestuurder

Het algemeen bestuur van de RAV xxx; in formele zin gemandateerd aan xxxx van de RAV.

c. Cliënt

Een natuurlijk persoon, of diens wettelijke vertegenwoordiger, die zorg- en dienstverlening krijgt van de instelling.

d. Cliëntenraad

Een door de instelling ingesteld orgaan dat de gemeenschappelijke belangen van cliënten van de instelling behartigt en functioneert op basis van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 (WMCZ 2018)

e. Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (LCvV)

Commissie die is ingesteld door branche- en cliëntenorganisaties in de zorg en optreedt als commissie van vertrouwenslieden zoals bedoeld in artikel 14 van de WMCZ 2018.

f. Wet

De Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018.

Artikel 2. Doelstelling van de cliëntenraad

Het doel van de cliëntenraad is het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de cliënten. Dit binnen het kader van de doelstellingen van de instelling. De cliëntenraad:

- Is een onafhankelijk en zelfstandig orgaan;
- Stimuleert de participatie, medezeggenschap en belangenbehartiging van cliënten opdat cliënten zoveel mogelijk betrokken worden bij de gang van zaken in de zorg en dienstverlening.

Artikel 3. Samenstelling, werving en benoeming van de cliëntenraad

3.1 De cliëntenraad is representatief voor de cliënten van de instelling.

3.2 De cliëntenraad bestaat uit 3 tot 7 leden (incl. de voorzitter). Het minimale quorum bestaat uit 3 leden.

3.3 Lid van de cliëntenraad kunnen worden:

- personen met:

- a. een specifieke deskundigheid;
- b. aantoonbare affiniteit met de doelgroep;
- c. en die binding hebben of willen aangaan met de doelgroep van de instelling.

3.4 Personen die een dienstverband hebben of hebben gehad bij de instelling zijn uitgesloten van lidmaatschap van de cliëntenraad.

3.5 De leden van de cliëntenraad worden benoemd door de cliëntenraad.

3.6 In afwijking hierop worden de leden van de eerste cliëntenraad benoemd door de directeur RAV op (zwaarwegende) voordracht van de cliëntenraad. Bij de samenstelling van de cliëntenraad wordt een evenwichtige spreiding nagestreefd qua leeftijd en woonplaats in het verzorgingsgebied van de instelling. Tot lid van de cliëntenraad zijn benoembaar natuurlijke personen die de leeftijd van 18 jaren hebben bereikt en woonachtig zijn in het verzorgingsgebied van de instelling.

3.7 De instelling helpt op verzoek de cliëntenraad bij de werving en stelt de cliëntenraad in de gelegenheid een vacature onder de aandacht van cliënten en hun vertegenwoordigers te brengen.

3.8 De maximale zittingsduur van de leden bedraagt xx jaar. De leden kunnen éénmaal worden herbenoemd. Er is een rooster van aftreden.

3.9 De instelling zorgt ervoor dat cliënten geïnformeerd worden over de cliëntenraad en deze medezeggenschapsregeling. De instelling doet dit door de medezeggenschapsregeling op de website te plaatsen.

Artikel 4   Einde van het lidmaatschap en ontbinden cliëntenraad

4.1 Het lidmaatschap van de cliëntenraad eindigt wanneer:

- de zittingsperiode afloopt;
- een lid besluit het lidmaatschap op te zeggen, waarbij een opzegtermijn van twee maanden in acht moet worden genomen;
- een lid overlijdt;
- de cliëntenraad het lid ontslaat.

4.2 De cliëntenraad kan een lid ontslaan wanneer:

- een lid zijn verplichtingen bij herhaling niet nakomt;
- een lid het functioneren van de cliëntenraad belemmert;
- een lid schade toebrengt aan de cliëntenraad.

4.3 De cliëntenraad regelt de wijze waarop hij een lid kan ontslaan in het huishoudelijk reglement.

4.4 De instelling kan de cliëntenraad ontbinden indien: de cliëntenraad zodanig functioneert dat de instelling daardoor niet langer kan voldoen aan zijn plicht om een cliëntenraad in stand te houden die representatief is voor de cliënten van de instelling en die redelijkerwijs is staat kan worden geacht om hun gemeenschappelijke belangen te behartigen.

4.5 Voor het ontbinden van de cliëntenraad vraagt de instelling de cliëntenraad om instemming.

4.6 Wanneer de cliëntenraad van plan is niet in te stemmen, overlegt hij ten minste eenmaal met de instelling. Wanneer de cliëntenraad na het overleg nog steeds niet wil instemmen, laat hij dit de instelling zo snel mogelijk weten.

4.7 De instelling geeft zo snel mogelijk haar reactie op de mededeling van de cliëntenraad.

4.8 Wanneer de cliëntenraad zijn instemming niet geeft of zich niet houdt aan de verplichting tot overleg of zijn mededeling om niet in te stemmen niet zo snel mogelijk en schriftelijk heeft gedaan

kan de instelling de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden vragen om toestemming voor de ontbinding van de cliëntenraad.

4.9 Wanneer de cliëntenraad ophoudt te bestaan, spant de instelling zich in om zo snel mogelijk de cliëntenraad opnieuw in te stellen.

Artikel 5 Informatie

5.1 De instelling geeft de cliëntenraad alle informatie die de cliëntenraad redelijkerwijze nodig heeft om zijn werk te kunnen doen.

5.2 De instelling verstrekt de cliëntenraad tijdig alle inlichtingen en gegevens die deze voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig heeft.

5.3 De instelling verstrekt de cliëntenraad voorts ten minste eenmaal per jaar mondeling of schriftelijk algemene gegevens omtrent het beleid dat in het verstreken tijdvak is gevoerd en in het komende jaar zal worden gevoerd.

5.4 Adviesaanvragen en verzoeken om instemming bestaan in ieder geval uit:

- het voorgenomen besluit waarover de instelling advies of instemming vraagt;
- de redenen;
- de gevolgen voor de cliënt, zo concreet mogelijk;
- de maatregelen die bij de uitvoering genomen moeten worden;
- het te volgen tijdpad.

5.5 De leden van de cliëntenraad zijn verplicht tot geheimhouding van alle zaken die zij in hun hoedanigheid vernemen ten aanzien waarvan de instelling dan wel de cliëntenraad hun geheimhouding heeft opgelegd of waarvan zij het vertrouwelijke karakter begrijpen.

5.6 De plicht tot geheimhouding vervalt niet door beëindiging van het lidmaatschap van de cliëntenraad.

Artikel 6 Bevoegdheden cliëntenraad

De cliëntenraad heeft conform artikel 7 en 8 van de WMCZ 2018 advies- en instemmingsrecht passend bij de instelling.

Artikel 7 Bekostiging cliëntenraad

De kosten die redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor de vervulling van de taak van de cliëntenraad komen ten laste van de RAV. De RAV stelt gezamenlijk met de cliëntenraad ieder jaar in oktober opnieuw een budget vast. De cliëntenraad maakt hiertoe jaarlijks een werkplan en stelt een bijbehorende begroting op.

Kosten waardoor het budget wordt overschreden behoren eerst schriftelijk ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de bestuurder. Deze extra kosten komen slechts ten laste van de RAV voor zover deze in het dragen daarvan schriftelijk heeft toegestemd.

Artikel 7 Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden

De Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (LCvV) heeft tot taak te bemiddelen en zo nodig een uitspraak te doen. De cliëntenraad of de instelling kunnen geschillen voorleggen conform WMCZ 2018.

Artikel 8 Beroep bij de Ondernemingskamer

Cliëntenraad en instelling kunnen van een uitspraak of een beslissing van de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden in beroep bij de Ondernemingskamer conform WMCZ 2018.

Artikel 9 Slotbepalingen

9.1 De medezeggenschapsregeling cliëntenraad RAV hangt samen met de huishoudelijk reglement en de samenwerkingsovereenkomst met de cliëntenraad RAV.

9.2 De medezeggenschapsregeling gaat in op de dag van ondertekening.

9.3 In gevallen waarin dit besluit niet voorziet beslist de instelling in de geest van de medezeggenschapsregeling.

9.4 De instelling kan de medezeggenschapsregeling wijzigen. Daarvoor vraagt hij de instemming van de cliëntenraad. Wanneer de cliëntenraad niet wil instemmen met de wijziging kan de instelling de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden toestemming vragen om de regeling te wijzigen of hij kan de voorgestelde wijziging intrekken.

9.5 De medezeggenschapsregeling wordt twee jaar na de dag van ondertekening geëvalueerd op actualiteit, effectiviteit en wenselijkheid. Deze evaluatie vindt plaats in samenwerking tussen instelling en cliëntenraad.

Aldus vastgesteld en ondertekend op **[datum invullen]** te .....

De heer / mevrouw

.....

Directeur

Voorzitter

Regionale Ambulance Voorziening xxx

Cliëntenraad Regionale
Ambulancevoorziening xxx

Bijlage Model Huishoudelijk reglement

Werkwijze van de cliëntenraad

De cliëntenraad komt xxxx maal per jaar bijeen.

De cliëntenraad benoemt zelf, bij meerderheid van stemmen, een van de leden van de cliëntenraad tot voorzitter.

De agenda voor een vergadering van de cliëntenraad wordt in overleg tussen de voorzitter van de cliëntenraad en de instelling opgesteld.

De agenda en eventuele vergaderstukken worden minimaal xxxx werkdagen van tevoren toegezonden aan de leden van de cliëntenraad. In zeer spoedeisende gevallen kan hier in gezamenlijk overleg van worden afgeweken.

De leden van de cliëntenraad krijgen de vergaderstukken digitaal aangeleverd.

Stemverdeling

Ieder lid, inclusief de voorzitter heeft stemrecht.

De cliëntenraad beslist bij meerderheid van stemmen van de leden die bij de vergadering aanwezig zijn, mits het minimale quorum van 3 personen aanwezig is.

Bij het staken der stemmen, beslist de voorzitter.

Vertegenwoordiging cliëntenraad

Gedurende de periode tussen twee vergaderingen treedt de voorzitter van de cliëntenraad op als vertegenwoordiger van de cliëntenraad.

Samenstelling cliëntenraad

De cliëntenraad bestaat uit xx leden. Het minimale quorum bestaat uit 3 leden.

De maximale zittingsduur van leden bedraagt xx jaar.

De cliëntenraad stelt een rooster van aftreden op. Leden kunnen eenmaal worden herbenoemd.

Beëindiging lidmaatschap

Bij beëindiging lidmaatschap, anders dan ten gevolge van aflopen zittingsperiode, overlijden lid of ontslag, wordt een opzegtermijn van twee maanden in acht genomen.

Ontslag leden

De cliëntenraad is zelfstandig bevoegd om een lid te ontslaan.

Werving en benoeming nieuwe leden

De cliëntenraad maakt bij de werving gebruik van een profiel en kan leden benoemen na een kennismakingsgesprek en/of een proefperiode.

De cliëntenraad is gerechtigd zelf mensen te benaderen om zich aan te sluiten bij de cliëntenraad.

De cliëntenraad kan rekenen op ondersteuning door de RAV xxx bij activiteiten gericht op de werving van nieuwe leden.

Geheimhouding

De leden van de cliëntenraad zijn, t.o.v. derden, verplicht tot geheimhouding van alle informatie die zij in hun hoedanigheid van lid van de cliëntenraad vernemen en waarvan zij het vertrouwelijke karakter redelijkerwijs kunnen inzien.

CONCEPT